

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0524U000244

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-07-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шліхта Ганна Олександрівна

2. Hanna O. Shlikhta

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 13.00.04

Назва наукової спеціальності: Теорія і методика професійної освіти

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 24-06-2024

Спеціальність за освітою: Математика та основи інформатики; Комп'ютерні науки

Місце роботи здобувача: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 47.053.01

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35.05, 14.35.09, 14.01.30

Тема дисертації:

1. Теоретичні та методичні засади формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки
2. Theoretical and methodological principles of the formation of value-deontological competencies of future specialists in the IT field in the process of professional training

Реферат:

1. У дисертації на теоретичному, методологічному та практичному рівнях досліджено засади формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки. Обґрунтовано зв'язок між глобальним масштабуванням впливу комп'ютерних наук й інформаційних технологій на всі сфери суспільного життя та зростаючим попитом на підготовку кваліфікованих фахівців ІТ-галузі, загальною функцією яких є забезпечення ефективної інформаційної взаємодії людей за умови дотримання морально-етичних і ціннісних (у гуманістичному сенсі) принципів. Аргументовано, що парадигми сучасної професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі, відображені у національних нормативно-правових актах у сфері освіти й підтверджені представниками міжнародних ІТ-асоціацій і товариств, зумовлюють актуальність спеціального дослідницького звернення до теоретичних і методичних засад формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі

професійної підготовки. Доведено, що увагу до ціннісно-деонтологічних компетентностей також загострює вплив загальнонаукового тренду посилення вагомості теорії цінностей і теорії належного. У роботі визначено сутність й обґрунтовано структуру феномену ціннісно-деонтологічних компетентностей сучасного ІТ-фахівця на підставі авторських дефініцій понять «аксіологічне знання», «деонтологічне знання», концептуалізації навичок і вмінь, цінностей та особистих якостей як елементів ціннісно-деонтологічних компетентностей ІТ-фахівця. Відповідний матеріал став базисом авторських формул аксіологічної компетентності (розуміння змісту аксіологічного знання, усвідомлення його ролі у професійній діяльності ІТ-фахівця, опанування навичок і вмінь застосовувати аксіологічні знання, осягнення ціннісного виміру ІТ-сфери та змісту професійно значущих цінностей) і деонтологічної компетентності (розуміння змісту деонтологічного знання в соціально-історичній ретроспективі, опанування поняттєво-категорійного апарату деонтології, усвідомлення значення деонтології для професійної діяльності ІТ-фахівця, а також деонтологічного виміру ІТ-сфери). На підставі аналізу теоретико-методологічної літератури і застосовуючи критерії освітньої доцільності й методичної ефективності у ракурсі формування ціннісно-деонтологічних компетентностей, у роботі обґрунтовано застосування низки інноваційних педагогічних технологій. Для розуміння потенціалу вказаних технологій в роботі розкрито не лише їхній зміст, але й деталізовано форми і методи їхньої реалізації з метою формування окремих елементів ціннісно-деонтологічних компетентностей. За підсумками етапу обґрунтування організаційно-педагогічних умов формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі аргументовано найбільший формувальний потенціал таких педагогічних умов, як: 1) формування інтелектуально-когнітивного (знанневого) складника ціннісно-деонтологічних компетентностей; 2) актуалізація навичок і вмінь як елементів інтелектуально-когнітивного складника ціннісно-деонтологічних компетентностей; 3) активізація цінностей та особистих якостей як елементів ціннісно-деонтологічних компетентностей; 4) стимулювання розвитку й послугування цінностями та якостями, що є елементами ціннісно-деонтологічних компетентностей. Теоретично концептуалізовано й обґрунтовано структурно-функціональна модель формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі, що складається із таких блоків: мотиваційно-цільового (розкриває мету й завдання процесу професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі знань 12 «Інформаційні технології»), змістово-аналітичного (відображає специфіку освітнього процесу професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі крізь призму завдання досягнення такого освітнього результату, як сформованість ціннісно-деонтологічних компетентностей), технологічно-процесуального (передбачає реалізацію обґрунтованих у дослідженні організаційно-педагогічних умов з використанням педагогічних технологій інноваційного виміру) та результативно-діагностичного блоків (діагностування процесу формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутнього фахівця ІТ-галузі). На основі обґрунтованих засобів діагностування та розробленої структурно-функціональної моделі ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців галузі 12 «Інформаційні технології» експериментально перевірено продуктивність запропонованих організаційно-педагогічних умов і засобів їхньої реалізації. Отримані результати дослідно-експериментальної перевірки й напрацьований теоретичний матеріал вказують на перспективність обґрунтованої у пропонованій дисертації моделі формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки, а також дають змогу ініціювати змістове коригування стандартів вищої освіти для галузі 12 «Інформаційні технології» з метою посилення ціннісно-деонтологічних аспектів такої професійної підготовки.

2. The dissertation investigates at the theoretical, methodological and practical levels the foundations of the formation of value-deontological competencies of future specialists in the IT field in the process of professional training. The research substantiates the connection between the global scaling of the impact of computer science and information technology on all spheres of social life and the growing demand for the training of qualified specialists in the IT field, whose general function is to ensure effective information interaction of people, subject to compliance with moral, ethical and value (in humanistic sense) principles. The dissertation argues that the paradigms of the modern professional training of future specialists in the IT field, which originate from national normative legal acts in the field of education and are confirmed by representatives of international IT associations

and societies, determine the relevance of special research attention to the theoretical and methodological foundations of the formation of value-deontological competencies of future specialists in IT field in the process of professional training. The research proves that the attention to value-deontological competencies is also strengthened by the influential general scientific trend of increasing the weight of the theory of values and the theory of what is proper. The dissertation defines the essence and substantiates the structure of the phenomenon of value-deontological competencies of a modern IT specialist on the basis of the author's definitions of the concepts "axiological knowledge", "deontological knowledge", conceptualization of skills and abilities, values and personal qualities as elements of value-deontological competencies of an IT specialist. The corresponding material became the basis of the author's formulas of axiological competence (understanding the content of axiological knowledge, awareness of its importance for the professional activity of an IT specialist, mastering the skills and abilities to apply axiological knowledge, understanding the value dimension of the IT sphere and the content of professionally significant values) and deontological competence (understanding the content of deontological knowledge in a socio-historical retrospective, mastering the conceptual and categorical apparatus of deontology, awareness of the importance of deontology for the professional activity of an IT specialist, as well as the deontological dimension of the IT sphere). Based on the analysis of theoretical and methodological literature and applying the criteria of educational expediency and methodological efficiency in the perspective of the formation of value-deontological competencies, the dissertation substantiates the use of a number of innovative pedagogical technologies. To understand the potential of these technologies, the research reveals not only their content, but also details the forms and methods of their implementation in order to form individual elements of value-deontological competencies. Based on the results of the substantiation stage of organizational and pedagogical conditions for the formation of value-deontological competencies of future IT specialists, the greatest formative potential of such pedagogical conditions includes: 1) formation of the intellectual-cognitive (knowledge) component of value-deontological competencies; 2) actualization of skills and abilities as elements of the intellectual-cognitive component of value-deontological competencies; 3) activation of values and personal qualities as elements of value-deontological competencies; 4) stimulation of development and use of values and qualities that are elements of value-deontological competencies. The dissertation theoretically conceptualized and substantiated structural-functional model of the formation of value-deontological competencies of future specialists in the IT field. It consists of the following blocks: motivational-target (reveals the purpose and tasks of the process of professional training of future specialists in the field of knowledge 12 "Information technologies"), content-analytical (reflects the specificity of the educational process of professional training of future specialists in the IT field through the prism of the task of achieving such an educational result as the formation of value-deontological competencies), technological-procedural (provides for the implementation of research-based organizational and pedagogical conditions using innovative pedagogical technologies) and result-diagnostic blocks (diagnosis of the process of formation of value-deontological competencies of a future IT specialist).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Turbal Y., Shlikhta G., Turbal M., Turbal B. The polynomial forecasts improvement based on the algorithm of optimal polynomial degree selecting. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. 2023. Vol. 5/4(125). P. 34–42. URL: <https://journals.urau.ua/eejet/article/view/289292/283645>

- 2. Danchuk V., Shlikhta H., Usova I., Batyrbekova M., Kuatbayeva G. Integrated project management systems as a tool for implementing company strategies. *Periodicals of Engineering and Natural Sciences Original Research*. 2021. Vol. 9, № 4. P. 259–276. URL: <http://pen.ius.edu.ba/index.php/pen/article/view/2308/952>
- 3. Ivanchuk N., Martyniuk P., Michuta O., Malanchuk Y., Shlikhta H. Constructing a mathematical model and studying numerically the effect of bio-clogging on soil filtration consolidation. *Eastern - European Journal of Enterprise Technologies*. 2021. Vol. 2/10 (110). P. 27–34. URL: <https://journals.uran.ua/eejet/article/view/230238/229292>.
- 4. Шліхта Г. О. Технології формування цінностей та особистісних якостей в процесі підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал*. 2024. №1(19). С. 1397–1409. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/8963/9010>
- 5. Шліхта Г. О. Педагогічні технології й інноваційне забезпечення формування елементів ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»): журнал*. 2024. № 1(35) 2024. С. 399–412. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/8622/8669>
- 6. Шліхта Г. О. Формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки: зарубіжний досвід. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. Том 11, №10. С.12–19. URL: <https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/270/180>
- 7. Pelekh Y., Shlikhta G. Basic educational concepts as the basis of professional training of IT industry specialists. *Zhytomyr Ivan Franko state university journal. Pedagogical sciences*. 2023. Vol. 3 (114). P. 138–144. URL: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/295081/289586>
- 8. Шліхта Г. О. Змістовне наповнення структурних елементів ціннісно-деонтологічних компетенцій майбутніх ІТ-фахівців. *Інноватика у вихованні*. 2023. Вип. 18. С. 259–274. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iuu/article/view/584/491>
- 9. Шліхта Г. О. Практико-орієнтоване навчання як забезпечення ефективного формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх ІТ-фахівців. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць*. 2023. Випуск 54. С. 125–134. URL: <https://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/479/408>
- 10. Пелех Ю. В., Шліхта Г. О. Формування навичок 21-го століття як важливого елементу ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутнього ІТ-фахівця. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць*. 2023. Вип. 2 (106). С. 116–127. URL: https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/article/view/700/668
- 11. Pelekh Y., Shlikhta G. The place of axiological and deontological competences in the structure of professional training of IT specialists. *Zhytomyr Ivan Franko state university journal. Pedagogical sciences*. 2023. Vol.1 (112). P. 69–75. URL: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/283207/277379>
- 12. Шліхта Г. О. Визначення місця ціннісно-деонтологічної складової вимог до сучасного ІТ-фахівця в національних та міжнародних нормативно-правових документах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2023. №1(1). С. 193–199. URL: <https://journals.tnpu.ternopil.ua/index.php/pedagogy/article/view/120/116>
- 13. Шліхта Г. О. Сутність і структура феномену ціннісно-деонтологічних компетентностей сучасного ІТ-фахівця. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*. 2023. №2. С. 93–98. URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/4872/5125>
- 14. Шліхта Г. О. Проблематика ціннісно-деонтологічної складової в професійній підготовці майбутніх фахівців ІТ-галузі. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2022, Вип. 3 (50), 1 частина. С. 71–77. URL: <https://drive.google.com/file/d/1IVqsiXUAjVjA4TCIWQ6ZeIqruQbcbFlZ/view>
- 15. Шліхта Г. О. Феномен «деонтологія» в професійній підготовці майбутніх фахівців ІТ-галузі. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 3. С. 33–39. URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/4673/4933>

- 16. Шліхта Г. О. Формування аксіологічної й деонтологічної компетентностей у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі: стан дослідження проблеми. Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал. 2022. №5(203). С. 96–103. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/264648/260747>
- 17. Шліхта Г. О. Вплив сучасного стану розвитку інформаційних технологій в Україні на проблему професійної підготовки ІТ-фахівців. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2022. Вип. 64. С. 225–233. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5054/4457>
- 18. Шліхта Г. О. Аксіологічний підхід до реалізації професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі. Інноватика у вихованні. 2022. Випуск 16. С. 240–251. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iu/article/view/486>
- 19. Шліхта Г. О. Ціннісно-деонтологічні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі. Нова педагогічна думка. 2022. №1 (109). С. 44–49. URL: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/422>
- 20. Шліхта Г. О. Методологія побудови системи регламентуючої документації у закладах вищої освіти на основі процесного підходу до управління. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2018. Випуск 4 (95). С. 230–235. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/28460>
- 21. Шліхта Г. О. Класифікація бізнес-процесів в освітніх установах. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка: науковий журнал. Педагогічні науки. 2018. Випуск 3 (94). С. 107–114. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/27613>
- 22. Шліхта Г. О. Необхідність та особливості управління якістю професійної підготовки вчителів інформатики. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка: науковий журнал. Педагогічні науки. 2012. Випуск 65. С. 89–93. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/9189>
- 23. Шліхта Г. О. Актуальність вдосконалення професійно-технологічної підготовки вчителів інформатики. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. 2011. № 4. С. 101–105. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/490>
- 24. Шліхта Г. О., Шліхта В. М. Процесний підхід як інструмент управління якістю підготовки спеціалістів у вищому навчальному закладі. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. № 28. С. 317–323. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/1062>
- 25. Pelekh Y., Shlikhta G. 21st Century Skills and Individual Basic Values of the Future IT Specialist: Education Perspective. The New Educational Review. 2024. Vol. 5, № 1. P. 176–188. URL: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/images/pliki/tner/202401/tner7514.pdf>
- 26. Vorona V., Shlikhta G., Kucherenko I., Molnar T., & Sakhnenko A. Cloud and education: transforming teacher training. Amazonia Investiga. 2024. Vol. 13(73). P. 139–154. URL: <https://www.amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/2638/3940>

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U006318

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пелех Юрій Володимирович
2. Yurii V. Pelekh

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1737-4557**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Рівненський державний гуманітарний університет**Код за ЄДРПОУ:** 25736989**Місцезнаходження:** вул. Степана Бандери, буд. 12, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів****Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Мірошніченко Валентина Іванівна
2. Valentyna I. Miroshnichenko

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.07**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-3931-0888**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет біоресурсів і природокористування України**Код за ЄДРПОУ:** 00493706**Місцезнаходження:** вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Горбатюк Роман Михайлович
2. Roman Gorbatyuk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1497-186**Додаткова інформація:**

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мукан Наталія Василівна

2. Nataliya V. Mukan

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Пелех Юрій Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Петренко Оксана Борисівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Гудовсек Оксана Анатоліївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна